

Νεανικά Ἀγκυροβολήματα

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΙΕΡΑΠΥΤΝΗΣ ΚΑΙ ΣΗΤΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

ΤΕΥΧΟΣ 39ο ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2007

Ἐντὶ προλόγου

Τὰ θεμέλιά μου σὰ βουνὰ καὶ τὰ βουνὰ
σηκώνουν οἱ λαοὶ σὸν ὦμο τους
καὶ πάνω τους ἡ μνήμη καίει ἄκαυτη βάτος
Μνήμη τοῦ λαοῦ μου...

Ἐσὺ μόνη ἀπ' τῆ φτέρ-
να τὸν ἄντρα γνωρίζεις
Ἐσὺ μόνη ἀπ' τὴν κόψη
τῆς πέτρας μιᾶς
Ἐσὺ τὴν ὄψη τῶν ἁγίων
ὀξύνεις

κι ἐσὺ στοῦ νεροῦ τῶν
αἰῶνων τὴν ἄκρη σύρεις
πασχαλιὰν ἀναστάσιμη!

...
Πάντα πάντα περνᾶς τὴ
φωτιά γιὰ νὰ φτάσεις τὴ
λάμπη.

Πάντα πάντα τὴ λάμπη
περνᾶς γιὰ νὰ φτάσεις
ψηλὰ τὰ βουνὰ τὰ χιονό-
δοξα.

Ὅμως τί τὰ βουνὰ; Ποίος καὶ τί σὰ βουνὰ;
Τὰ θεμέλιά μου σὰ βουνὰ καὶ τὰ βουνὰ
σηκώνουν οἱ λαοὶ σὸν ὦμο τους
καὶ πάνω τους ἡ μνήμη καίει ἄκαυτη βάτος!

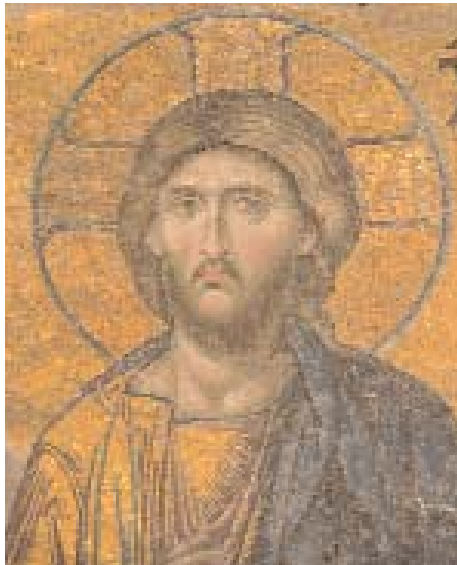
Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ποιητῆ ἠχοῦσαν μέσα μου
σὰν τραγοῦδι ἐπίμονο, ἐπιτακτικό, σκεπάζο-
ντας κάθε ἄλλη σκέψη ποὺ ἔκανα σὴν προ-

σπάθειά μου νὰ προλογίσω τὸ νέο τεῦχος τοῦ
περιοδικοῦ μας, τὸ ὁποῖο ἀφιερώνουμε στὸ
Οἰκουμενικὸ μας Πατριαρχεῖο. Ἀφορμὴ γιὰ
τὴν ἀφιέρωση αὐτὴ εἶναι τὸ Β' Συνέδριο νέων

ποὺ πραγματοποιήθηκε
σὴν Πόλῃ τὸν περασμέ-
νο Ἰούλιο μὲ τὴν εὐλο-
γία τοῦ Οἰκουμενικοῦ
μας Πατριάρχῃ κ. κ.
Βαρθολομαίου. Ἡ ἀνα-
φορὰ σὴν Πόλῃ καὶ τὴν
τοπικὴ Ἐκκλησία της,
ἐνῶ φαίνεται ὅτι μᾶς
ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴ
θεματικὴ τῶν τελευταίων
τευχῶν, σὴν πραγματι-
κότητα μᾶς φέρνει πιὸ
κοντὰ σὴν οὐσία τοῦ
θέματός μας.

Προσπαθῶ νὰ ἐξηγή-
σω, σὸν ἑαυτό μου

πρῶτ' ἀπ' ὅλα, τὸ λόγο ποὺ μόλις σκέφτηκα
τὴν Πόλῃ καὶ τὴν Ἐκκλησία της ἀναδύθηκε
ἀπὸ μέσα μου καὶ κατέλαβε τὸ νοῦ μου τὸ
πολὺ ἀγαπημένο σὲ μένα ἀπόσπασμα τοῦ
Ἑλύτη ἀπὸ τὸ Ἄξιόν Ἐστι ποὺ ἀνέφερα σὴν
ἀρχή. Ἡ μοναδικὴ ἐξήγηση ποὺ κατάφερα νὰ
δώσω εἶναι κάποιοι συνειρμοὶ, οἱ ὁποῖοι μὲ

ἔκαναν νὰ ταυτίσω τὸ ποίημα αὐτὸ μὲ τὴν Πόλη καὶ τὴν Ἐκκλησία της.

Συνειρμὸς πρῶτος: Ἡ Πόλη, ἡ Βασιλεύουσα, ἡ Θεοφρούρητη καὶ Θεοσκεπάστη, τὸ ὄρος τὸ ὑψηλὸν τοῦ Γένους, ἡ ἀφιερωμένη στὸ τερπνὸν παλάτιον τοῦ Βασιλέως, στὴν ὄντως Πόλη τοῦ Θεοῦ, τὴ Θεοτόκο, τὸ Ὅρος τὸ ἀλατόμητον, ἐκεῖ ὅπου τὰ θεμέλιά μου.

Συνειρμὸς δεύτερος: Ἡ Θεοτόκος, ἡ ἀφλεκτή βάτος (ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου) καὶ ἡ Πόλη τῆς Θεοτόκου, ὅπου ἡ μνήμη καίει αἰῶνες τώρα μένουσα ἀφλεκτος, φλογίζουσα τὶς καρδιές καὶ ἐμπνέοντας τὸ νοῦ.

Συνειρμὸς τρίτος: Νῦν καὶ αἰέν. Νῦν ὁ Σταυρός. Αἰέν ἡ Ἀνάσταση. Ἴδου γὰρ ἦλθε διὰ τοῦ Σταυροῦ χαρὰ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.

Συνειρμὸς τέταρτος καὶ... τελευταῖος: Ὅμως τί τὰ βουνά; Ποῖός καὶ τί στὰ βουνά ὅπου πάνω τους ἡ μνήμη καίει ἄκαυτη βάτος; Ἀπὸ

τὸν Ἡράκλειτο ὡς τὸν Μακρυγιάννη μᾶς παραδόθηκε ὡς τρόπος ζωῆς τὸ ἐκκλησιαστικῶς ζεῖν, τὸ «κοινωνεῖν», ὄχι τὸ «ιδιάζειν», τὸ ἐμεῖς, ὄχι τὸ ἐγώ. Ἡ θυσιαστικὴ αὐτὴ στάση ζωῆς εἶναι τὸ «μέγα μυστήριον... εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν». Μνήμη... τρόπος ζωῆς, τέχνη τοῦ νὰ κάνεις τὸν μικρὸ μέγα, τὸν ἀδύναμο δυνατὸ ἐν Χριστῷ, τὸν μίζερο καὶ κλεισμένο μέσα στὰ ἐγωπαθῆ του ὄρια ἀνθρώπο οἰκουμενικὸ, ἄρχοντα τοῦ κόσμου, κατὰ πῶς τὸν ἐπλασε ὁ Θεός.

Δὲν ἔχουν μείνει μάρτυρες πολλοὶ σὲ θεσμικὸ καὶ προσωπικὸ ἐπίπεδο οἱ ὅποιοι νὰ σαρκώνουν τὴν ἀλήθεια αὐτῆ. Ὅμως, αὐτὸ τὸ καλοκαίρι, τὰ παιδιὰ μας ποὺ πῆγαν στὴν Πόλη ψηλάφησαν στὰ πρόσωπα ποὺ ζοῦν καὶ διακονοῦν Ἐκεῖ τὴν ἀρχοντιὰ ποὺ ἐμεῖς ἔχομε σὲ μεγάλο βαθμὸ χάσει.

παπα Νικόλας Ἀλεξάκης

Μέλη τῆς Ἐκκλησίας-πολίτες τοῦ κόσμου

Τὸ καλοκαίρι φέτος ἦταν διαφορετικὸ ἀπὸ τὰ προηγούμενα. Γιά ὅλους ἐμᾶς ποὺ σταλήκαμε ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Ἱερᾶς μας Μητρόπολης στὸ συνέδριο ποὺ διεξήχθη στὴν Κωνσταντινούπολη τὸν περασμένο Ἰούλιο. Τὸ καλοκαίρι αὐτὸ μᾶς σημάδεψε. Εἶχαμε τὴ χαρὰ καὶ τὴν τιμὴ νὰ συμμετάσχουμε στὸ Β' συνέδριο Ὁρθοδόξου νεολαίας, σὲ μιά πραγματικὴ γιορτῆ, ὅπου καλεσμένοι ἦταν περίπου χίλιοι νέοι ἀπὸ κάθε μεριά τῆς οἰκουμένης.

Προσκεκλημένοι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἀξιωθήκαμε μιᾶς ἀρχοντικῆς φιλοξενίας κι εἶχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ δοῦμε ἰδίους ὄμμασιν τὸ μεγαλεῖο τῆς Μεγάλου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Περιηγηθήκαμε στὰ μέρη γιὰ τὰ ὁποῖα διαβάσαμε καὶ ἀκούγαμε ἀπ' ὅταν ἦμασταν παιδιά, μὰ οἱ περισσότεροι δὲν τὰ εἶχαμε γνωρίσει ἀπὸ κοντά. Διότι, ὅση Βυζαντινὴ ἱστορία κι ἂν ἔχει διαβάσει κανεὶς, αὐτὴ τὴ συγκίνηση ποὺ αἰσθάνεσαι ἀπὸ τὴ δύναμη ποὺ ἐκπέμπει αὐτὴ ἡ πόλη, εἶναι δύσκολο νὰ τὴ συλλάβεις. Μιά δύναμη φιλική,

ποὺ μᾶς ἀγκάλιαζε προστατευτικά καὶ ποὺ δημιουργοῦσε τὴν αἴσθηση πῶς βρισκόμαστε στὸ σπῆμα μας· κάτι ποὺ ἀφενὸς μᾶς ἔκανε νὰ νιώθουμε ἄνετα μὰ ἀφετέρου μᾶς δίδασκε ἐμπειρικὰ ὀρισμένες πτυχές τῆς οἰκουμενικότητος.

Τὴν ἔννοια τῆς οἰκουμενικότητος, ὅλοι ἐμεῖς ποὺ ἔχομε γαλουχηθεῖ σὶς ἰδέες ἀλλὰ καὶ στὴν ἀπὴν πραγματικότητα τοῦ ἐθνικοῦ κράτους, εἶναι κάπως δύσκολο νὰ ἀντιληφθοῦμε. Τὸ ἐθνικὸ κράτος τὸ ζοῦμε. Τὴν παγκοσμιοποίηση τὴ βλέπουμε ἀλλὰ τί γίνεται μὲ τὴν οἰκουμενικότητα;

Ἀνέφερα προηγουμένως πῶς ἐκεῖ, στὴν Πόλη, αἰσθανθήκαμε «σάν τὸ σπῆμα μας». Ἡ αἴσθηση αὐτὴ δὲν πῆγαζε ἀπ' τὴν ἐπιθυμία νὰ ἀποκτήσουμε καὶ δεύτερο σπῆμα, ἐπεκτεινόμενοι καὶ οἰκαιοποιοῦμενοι ἄλλα σπῆματα. Κάθε ὀρθόδοξος, εἴτε Ἕλληνας, εἴτε Ἀμερικανός, εἴτε Κινέζος, εἴτε ὁτιδήποτε ἀναγνωρίζει ὡς κεφαλὴ τοῦ τῆς Μεγάλου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, μένοντας πιστὸς στὴν παράδοση, τῆς ὁποίας

Εἰς πατρικῶν εὐλογιῶν μαι ἀνάμνησιν.
Ἡ Κωνσταντινουπόλις βασιλοκρατοῦς.
11-16 Ἰουλίου 2007.

εἶναι κληρονόμος. Καθ' ὅτι ὁ Χριστιανός πολιτεύεται στήν Οὐράνια πολιτεία, δέν μπορεῖ παρά νά αἰσθάνεται ὑπήκοος στό ἐπί γῆς Βασίλειο τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἔτσι, ὁ Οἰκουμενικός Θρόνος μένει πάντα τό σημεῖο ἀναφορᾶς τῶν ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων, ἡ Πόλη παραμένει ἡ πρωτεύουσα τῶν ἀπανταχοῦ Ρωμηῶν καί ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης εἶναι ὁ ἡγεμῶν τῶν Ρωμαίων τοῦ ἄλλοτε ἐκκλησιαστικοποιημένου Βυζαντινοῦ κράτους, ὅπως ἐξελίχθηκε στή σύγχρονη πραγματικότητα τῶν ἐκκοσμικευμένων κρατῶν.

Τό ὅτι εἴμαστε μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἀνήκοντες στό Βασίλειο γένος, πλήρωμα ἢ σῶμα τῆς (ἡ ἐπιλογή τοῦ οὐσιαστικοῦ δική σας), δέν ἀναιρεῖ τό γεγονός ὅτι εἴμαστε πολίτες τοῦ κόσμου. Καθένας ἀπό ἐμᾶς ἔχει τόν τόπο του, τήν πατρίδα του, τίς δουλειές, τήν οἰκογένεια... Ζοῦμε σέ ἐντελῶς διάφορα περιβάλλοντα μέσα στά ὁποῖα διαμορφωνόμαστε. Ὡς ἄλλα ἐνδημικά εἶδη ἀναπτύσσουμε ἰδιαιτερότητες χαρα-

κτηριστικές τοῦ τόπου μας παρ' ὅτι μοναδικοί. Δίχως ν' ἀρνηθοῦμε αὐτήν τή μοναδικότητα, ἀντίθετα προσφέροντάς την στόν Θεό γιά νά μᾶς τήν ἀγιάσει, βιώνουμε κι ἐμεῖς τό θαῦμα τῆς ζωῆς ἀναζητώντας τόν προορισμό μας, στά περιορισμένα πλαίσια τοῦ χώρου καί τοῦ χρόνου.

Ψηφίδες ἑνός ψηφιδωτοῦ, ἄλλος τό κόκκινο, ἄλλος τό θαλασσί κι ὄχι εἰκονικοί ὑπερήρωες ἑνός ψηφιακοῦ, κατακερματισμένου κόσμου πού μόνο κόσμημα δέν εἶναι.

Κλείνοντας αὐτό τό κεφάλαιο περὶ οἰκουμεικότητας, θά ἤθελα μέ μιά ἀκόμη παρομοίωση νά ἐπιχειρήσω ἕνα ἐπιπλέον φῶτισμα στήν εἰκόνα τοῦ συνεδρίου. Κάθε τέσσερα χρόνια στήν ἀρχαία Ὀλυμπία, διεξάγονταν οἱ Ὀλυμπιακοί ἀγῶνες, ὅπου Ἕλληνες ἀπ' ὅλες τίς ἑλληνικές πόλεις συγκεντρώνονταν γιά νά ἀγωνισθοῦν, νά παρακολουθήσουν ἀθλήματα, νά γιορτάσουν. Ἐκεῖ συνειδητοποιοῦσαν ἐμπειρικά τί τούς ἔννε, ἀναγνώριζαν τούς

κοινούς δεσμούς, έβλεπαν ότι ήταν όλοι "Έλληνες παρ' όλες τής διαφορές τους.

Κάπως έτσι και στό συνέδριο Όρθοδοξου νεολαίας στήν Κων/πολη, όρθόδοξοι νέοι απ' όλον τόν κόσμο. Βρεθήκαμε μαζί σέ μιά «γιορτή», παρακολουθήσαμε μεγάλους άθλητές τοῦ Χριστοῦ νά άγωνίζονται επί τόπου στά άθλήματα τής άρετής καί τής χρηστοήθειας· όλόλαμπρα πρόσωπα καί φωτισμένα λόγια μαρτυροῦσαν μεγάλους άγώνες πού διαδραματίζονταν μπροστά στά μάτια μας. Διαλλεγόμενοι άλλήλους καταλάβαμε ότι άνήκουμε στό ίδιο γένος, μᾶς ένώνουν κοινοί δεσμοί, μιλοῦμε τήν ίδια γλώσσα, τή γλώσσα τής Έκκλησίας.

Μετά τό τέλος τοῦ συνεδρίου κι έχοντας πάρει πλέον τό δρόμο τής επιστροφής, καθώς τό άεροπλάνο άφηνε πίσω του τήν Πόλη, ένα μικρό

σφίξιμο στήν καρδιά φανέρωνε τή στενοχώρια πού νιώσαμε. "Άς λείει ή λογική (καί οί λογισμοί) πώς μέσα σέ έξι μέρες δέν προλαβαίνεις ν' άγαπήσεις, έμεις άφήναμε μάνα καί πατέρα, άδελφια καί συγγενείς καί μέ πόνο κοιτούσαμε μπροστά, μή γυρίσουμε τό βλέμμα πίσω καί λιγοψυχήσουμε.

Βρεθήκαμε στήν άγκάλη τοῦ Οικουμενικοῦ Πατριαρχείου καί χαρήκαμε «άγκαλιά καί φιλί». Μέ λαχτάρα βρέφους κοιτούσαμε τόν Πατριάρχη καί τούς άλλους άρχιερείς μά καί τούς όμιλητές καί λοιπούς συνέδρους. Μελετούσαμε έκφράσεις προσώπων, χροιά φωνής, κινήσεις σωμάτων κι όλοι τά βρίσκαμε άψεγάδιαστα καί γεμάτα χάρη.

Εί δυνατόν νά άφομοιωθοῦμε, νά γίνουμε όμοιοί τους! Ψηλαφίσαμε ιδίους χερσίν τό κάλλος τής Βασιλεύουσας. Εὐφρανθήκαμε συνα-

ναστρεφόμενοι μέ συνομιλήκους, χορέψαμε, γελάσαμε, γλενήσαμε.

"Όλα αυτά δέν σημαίνουν πώς τό πρόγραμμα τοῦ συνεδρίου δέν ήταν άπαιτητικό.

Δέν αισθανθήκαμε βέβαια ούτε για λίγο άγχος ή πίεση. Μόνο χαρά για τής γεμάτες μέρες πού ζούσαμε. Οί έργασίες ξεκινούσαν τό πρωϊ καί τελείωναν τό βράδυ, μέ τά άπαραίτητα βέβαια διαλείμματα. Συζητήθηκαν πληθώρα θεμάτων πού λίγο-πολύ για κάποια απ' αυτά θά είχαμε προβληματισθεϊ. Ένδεχομένως ζητήματα όπως ή καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος ή ή παγκοσμιοποίηση νά μᾶς άγχώνουν, είδωμένα όμως

μέσα απ' τήν φερέλπιδη ματιά τής Έκκλησίας, ό λογισμός μας άπεγκλωβίστηκε. Φύγαμε άνανεωμένοι, έτοιμοι νά έπεξεργαστοῦμε δημιουργικά καί κριτικά ό,τι καινούργιο άκούσαμε. Στήν ίστοσελίδα τοῦ

συνεδρίου βρίσκονται είσηγήσεις τών όμιλητῶν για περαιτέρω μελέτη απ' όσους τό παρακολούθησαν καί «άντίδωρο» γι' αυτούς πού δέν ήταν εκεί.

"Άς μᾶς άξιώσει ό Θεός νά σταθοῦμε άντάξει-οι τής έμπιστοσύνης του. Έκει στό Πατριαρχεϊο, καταλάβαμε ότι στηρίζουν πάνω μας πολλές έλπίδες, περιμένουν από μᾶς τό άριστεϊο· μᾶς έχουν άξιους για πολύ περισσότερα απ' τό νά πίνουμε καφέ, νά βλέπουμε ταινίες στό D.V.D. καί νά πηγαίνουμε στήν εκκλησία τήν Κυριακή. Μήν τούς προδώσουμε, Θεός φυλάξει, μήν άνοίξουμε έμεις τής κερκόπορτες πού διαχρονικά περιμένουν τούς προδότες τους.

"Άς μείνουμε σίς έπάλξεις, άγωνιζόμενοι τόν καλό άγώνα μέχρι τήν τελική νίκη.

Μαρία Βεργιάκη

Τό άειφεγγές Φανάρι

Ένα ξεχωριστό γεγονός πραγματοποιήθηκε αυτό τό καλοκαίρι στήν Πόλη! Τό Β΄ Συνέδριο Ὁρθόδοξου Νεολαίας, στό ὁποῖο συμμετεῖχαν εὐέλπιδες νέοι καί νέες ἀπό κάθε γωνιά τῆς γῆς. Ἦταν ὁμολογουμένως μιά ἐμπειρία ζωῆς γιά ὅλους ὅσοι λάβαμε μέρος σ΄ αὐτή τήν πανορθόδοξη σύναξη, πού μᾶς ἔδωσε τή δυνατότητα ἀλληλογνωριμίας, ἐπικοινωνίας καί διαλόγου μέ τόσους ὁμόδοξους νέους ἀπό ὅλα τά μήκη καί τά πλάτη τοῦ πλανήτη. Προερχόμενοι ἀπό διαφορετικά πολιτιστικά περιβάλλοντα καί ἔχοντας διαφορετική μητρική γλώσσα, συνειδητοποιήσαμε τήν οἰκουμενική διάσταση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καί τήν ἐνοποιητική της δύναμη.

Ἐμειναν πραγματικά βαθιά χαραγμένα στή σκέψη καί τήν καρδιά μας τό μαρτυρικό Φανάρι καί ἡ φωτεινή μορφή τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου, καθώς καί ἡ ἐπίσκεψή μας στή Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης, τή Μονή τῆς Χώρας, τήν Ἁγία-Σοφία, τήν Παναγία τῶν Βλαχερνῶν καί τή Μονή Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλή. Ὀφείλουμε εὐγνωμοσύνη στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο μας γιά τή γενναιοδωρη καί ἐγκάρδια φιλοξενία καί γιά ὅ,τι ζήσαμε στή Βασιλίδα τῶν Πόλεων σίς ἕξι μέρες πού εἰσπνεύσαμε τό διαχρονικό ἄρωμά της, ἀλλά καί στόν Σεβ. Ποιμενάρχη μας κ. Εὐγένιο, ὁ ὁποῖος φιλόστοργα μερίμνησε γιά τήν ἀποστολή στό συνέδριο 15 νέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας.

Κατά κοινή ὁμολογία οἱ κορυφαῖες ἐμπειρίες πού ζήσαμε στήν Κωνσταντινούπολη ἦταν οἱ δύο Θεῖες Λειτουργίες -σίς 11 καί σίς 15 Ἰουλίου (ἑορτές τῆς Ἁγίας Μεγαλομ. Εὐφημίας καί

Κυριακή Ἁγ. Πατέρων τῆς Δ΄ Οἴκουμ. Συνόδου) στόν Πατριαρχικό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπου αἰσθανθήκαμε μιά ἀνέκφραστη κατάνυξη καί συγκίνηση. Εἰδικά στήν τελευταία Θ. Λειτουργία, στήν ὁποία χοροστάτησε ὁ Πατριάρχης, βιώσαμε ὅσο ποτέ ἄλλοτε τήν πραγματικότητα πού διακηρύσσει ἡ Ἐκκλησία μας καί ὑπενθύμισε στήν ἐπίκαιρη ὁμιλία του πρὸς ἐμᾶς, τά μέλη τοῦ συνεδρίου, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας: «μετέχοντες εἰς τό Μυστήριον τοῦ Χριστοῦ -τήν Ἐκκλησίαν, καί τοῦ

Λειτουργικοῦ Δείπνου τῆς Εὐχαριστίας, τό ὁποῖον συνιστᾷ τήν Ἐκκλησίαν, καί κοινωνοῦντες τοῦ Δεσποτικοῦ Σώματος τοῦ Αἵματος, εἴμεθα μετά τῶν ἄλλων χριστιανῶν κύπταρα καί μέλη τοῦ αὐτοῦ Παναγίου

Θεανθρωπίνου Σώματος τοῦ Χριστοῦ, σύσωμοι, σὺναιμοί καί σύμψυχοι ἀλλήλων, ἀλλά καί, πρωτίστως, Χριστοῦ»². Δηλαδή, ζήσαμε ἔντονα τή σύναξη τοῦ διασκορπισμένου λαοῦ τοῦ Θεοῦ «ἐπί τό αὐτό»³ μέ κέντρο τό Θεανδρικό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, τό ὁποῖο στή συγκεκριμένη Λειτουργία ἐξεϊκόνιζε ὁ κατ' ἔξοχὴν προεστῶς τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης μας. «Οὕτως οἱ πολλοί ἐν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δέ καθ' εἰς ἀλλήλων μέλη»⁴, κατά τόν Ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν Παῦλο, ἀφοῦ σέ κάθε εὐχαριστιακή σύναξη ὅπου γῆς ὁ πιστός ἐνσωματώνεται στό μυστικό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ χῶρος καί ὁ χρόνος δέν χωρίζει τοὺς ἀνθρώπους ὄλων τῶν τόπων καί ὄλων τῶν ἐποχῶν. Μετέχει ὅλο τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὅλη ἡ Ἐκκλησία, ὄρατὴ καί ἀόρατὴ, καί ἀποτελεῖ εἰκόνα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, φανέρωση, προ-

τύπωση καί πρόγευσή της»⁵.

Συνηθειοποιήσαμε ὅτι ὁ ἐκάστοτε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως συγκροτεῖ καί ἐκφράζει τήν ἐνότητα τῶν κατά τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, δηλ. τήν ἐνότητα ὅλου τοῦ εὐχαριστιακοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Στό πρόσωπο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχη ὑπερβαίνονται τοπικισμοί, ἔθνοφυλετισμοί καί γενικότερα ἐνδοστρεφεῖς προσανατολισμοί καί ἐπιτυχάνεται ἡ ὀργανική ἐνότητα, ἡ ἀλληλοπεριχώρηση καί ἡ κοινωνία ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν σέ «μία, ἀγία, καθολική καί ἀποστολική Ἐκκλησία».

Ἰδιαίτερα, ὅμως, σ' ἐμᾶς τούς Ρωμηούς μεταδίδεται μυστηριακά μιά ἐντονη συναισθηματική φόρτιση ὅταν ἀντικρύζουμε τόν Πατριάρχη τοῦ Γένους. Ὅχι μόνο γιατί εἶναι ὁ Πρῶτος τῆς μίας κατά τήν οἰκουμένην Ἐκκλησίας καί τό πρόσωπο ἐνότητας τῶν

ἀπανταχοῦ Ὁρθοδόξων, ἀλλά καί ἐπειδή ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, κατά τόν Στ. Ράνσιμαν, ὡς ἕνα βαθμό ἐγίνε «κληρονόμος τοῦ αὐτοκράτορα» τοῦ Βυζαντίου, τόν

ὁποῖο ἀναπλήρωνε στή συνείδηση τοῦ ὑπόδουλου Γένους ἀποτελώντας τό σύμβολο τῆς ἐνότητάς του. Ἡ Ἐκκλησία ἦταν ὁ μόνος θεσμός τῆς βυζαντινῆς κοινωνίας πού διασώθηκε μετά τήν πτώση τοῦ Βυζαντίου (1453) ὡς τό κοινωνικό σῶμα τοῦ Γένους, παρότι ἔπαψε νά ἰσχύει ἡ ἀρχή τῆς συναλληλίας καί τῆς ἰσότητος σχέσης μέ τήν πολιτεία, στόν ἀλλοθρησκο ἡγήτη τῆς ὁποίας ἔπρεπε νά ὑποταχθεῖ⁶.

Βιώσαμε ἐντονα τό γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Κων/πόλεως, ἡ «Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία», δέν εἶναι μιά ἀπλή τοπική Ἐκκλησία. Δέν μπορεῖ νά γίνει ποτέ μιά ἐθνική Ἐκκλησία, ἀφοῦ ἐνσαρκώνει τό οἰκουμενικό πνεῦμα καί τίς

πανανθρώπινες διαστάσεις τοῦ εὐαγγελίου. Δέν ἔχει καμία σχέση μέ ἐπιδιώξεις παγκόσμιας γεωγραφικῆς ἐξάπλωσης (αὕτη τήν ἔννοια προσέδωσαν οἱ Ρωμαιοκαθολικοί στόν ὄρο «Καθολική Ἐκκλησία» ἀπό τόν Αὐγουστίνο καί μετά), πού εἶναι παροδικό καί μεταβαλλόμενο μέγεθος τῆς ἱστορίας. Παρότι ἡ ἄμεση δικαιοδοσία τῆς περιορίζεται σέ συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή (πλήν τοῦ προνομίου τῆς ἀσκίσεως ὑπερορίου ἀρμοδιότητας γιά τίς Ἐκκλησίες τῆς Διασποράς), ὡς πρωτόθρονη ἀνάμεσα στίς αὐτοκέφαλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες ἔχει τό δικαίωμα καί τήν εὐθύνη πρωτοβουλίας καί συντονισμοῦ τῶν ἐνεργειῶν διορθόδοξου σημασίας. Αὐτό τό προνόμιο, πού ξεκίνησε ἀπό τήν καθιέρωση τοῦ θεσμοῦ τῆς Πενταρχίας⁷, κατέστησε τήν Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ὡς «ἰσχυρά συνεκτική

δύναμη» τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν.

Κατανοήσαμε γιατί τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο εἶναι ἡ Ἐκκλησία πού δέν κινδυνεύει νά ἀποκτήσει μιά καθιερυματική δομή ἢ νά καταστήσει ἕνα ἐκκοσμικευμένος θεσμός, δηλ. νά ἐγκλωβιστεῖ στήν

ἱστορία καί νά ἀπωλέσει τό ἐσχατολογικό ἦθος τῆς, ὅπως συνέβη μέ τή Δυτική Ἐκκλησία πού οἰκειοποιήθηκε ἐγκοσμιοκρατικές μεθόδους καί δράσεις. Κι αὐτό γιατί δέν τυγχάνει τῆς εὐνοίας τοῦ κοσμικοῦ κράτους, ἐντός τῶν ὁρίων τοῦ ὁποῖου ἐδρεύει, ἀλλά ἀντιθέτως σέ πολλές περιπτώσεις μοιάζει μέ τήν Ἐκκλησία τῶν τριῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων πού βρισκόταν ὑπό διωγμό. Τότε, ὅμως, ἀποκαλύπτεται ἡ πραγματική δύναμη τῆς Ἐκκλησίας, πού στηρίζεται στή δύναμη τῆς κεφαλῆς τῆς, τοῦ Χριστοῦ. Αὐτό ἐκφράζει καί ὁ λόγος τοῦ Κυρίου στό αἶτημα τοῦ Ἀπ. Παύλου νά τόν ἀπαλλάξει ἀπό τήν ἀσθένεια πού τόν βασάνιζε: «ἡ γάρ δύναμις μου ἐν ἀσθε-

νεία τελειοῦται». Γι' αυτό και ὁ Ἄποστ. Παῦλος καυχᾶται γιά τίς ἀσθενείες του καί συνεχίζει: «διό εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενωχωρίαις, ὑπέρ Χριστοῦ· ὅταν γάρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμί»⁸.

Συνειδητοποιήσαμε τήν ἱστορική ἀναγκαιότητα παραμονῆς τῆς πρωτοθρόνου καί πρωτευθύνου Ἐκκλησίας στό Φανάρι, ἔστω κι ἂν ὑπάρχει μιᾶ ἰδιότυπη ὁμηρεία τῆς. Δεκάδες παλαιοί ναοί πού ἔχουν συντηρηθεῖ, προσκυνήματα καί ὀρθόδοξα κοιμητήρια λειτουργοῦν στήν Πόλη μέ ἅγια λείψανα, ἀγιάσματα καί θαυματουργές εἰκόνες, ἐνῶ θεῖες Λειτουργίες τελοῦνται στήν Καισάρεια, τήν Καππαδοκία, τήν Ἱεράπολη, τό Ἄιβαλί, τά Μοσχονήσια, τή Νικομήδεια, τή Σελεύκεια, κ.ἄ. Εἶναι πραγματικά συγκλονιστική ἡ εἰκόνα πού ἀντικρύσαμε στήν κεντρική πλατεία Taksim τῆς Κων/πολης: τόν μεγαλοπρεπή Ναό τῆς Ἁγίας Τριάδος νά δεσπόζει καί νά λειτουργεῖται κανονικά.

Βεβαιωθήκαμε γιά τίς τραγικές συνέπειες πού θά ἔχει γιά τούς νεο-Ἕλληνες μιᾶ ὑποτιθέμενη ἀπεμπόλη-

ση τῆς πνευματικῆς ἔδρας τῆς Ρωμησοῦνης, δεδομένου ὅτι ὑπάρχουν ἰσχνές ἑλλαδιτῶν πού κάνουν λόγο γιά ἀνάγκη μεταφορᾶς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐντός τῆς ἑλληνικῆς ἐπικράτειας. Ἀντιληφθήκαμε τή μεγάλη ἀλήθεια ὅτι ἡ ἑλληνικότητα τοῦ Πατριαρχείου δέν μπορεῖ νά περιοριστεῖ στά σημερινά στενά ὄρια τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου, δηλαδή δέν πρέπει νά ταυτίζονται τά ἔθνικά ὄρια μέ τά κρατικά. Γιατί διαφορετικά τί θά ἀπογίνουσαν αὐτά τά ἱερά Θυσιαστήρια καί τά ἀνεκτίμητα κειμήλια τῆς πίστεως καί τοῦ Γένους μας; Πῶς π.χ. θά μπορούσε νά μετακινηθεῖ ἡ ἐντοιχισμένη στήλη τοῦ Δαρμοῦ ἢ τῆς Φραγγελώσεως καί τό περίτεχνο ἐπίχρυσο

τέμπλο τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ; Ἀναλογισθήκαμε ὅτι, σέ μιᾶ ἐνδεχόμενη ἀπομάκρυνση τοῦ Πατριαρχείου μας ἀπό τήν ἱστορική του ἔδρα, δέν μπορεῖ νά ἔχει μέλλον ἡ ἐναπομείνασα ὁμογένεια στήν Πόλη χωρίς Φανάρι, χωρίς Πατριαρχική Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή, Ζωγράφειο Γυμνάσιο καί Λύκειο, τά Δημοτικά Σχολεῖα καί τά ὑπόλοιπα ἰδρύματα τοῦ Πατριαρχείου (Νοσοκομεῖα, Γηροκομεῖο, ψυχιατρεῖο, κ.ἄ.). Ἄλλωστε, ἔχει τό δικαίωμα ἡ Ἐκκλησία τῆς Κων/πόλεως, μετά ἀπό περίπου 17 αἰῶνες, νά ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τόν χώρο ὅπου ἀποκρυσταλλώθηκε καί διατυπώθηκε ἡ ὀρθόδοξη διδασκαλία μέσα ἀπό τήν εὐχαριστιακή ἐμπειρία τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος καί τό ἀσκητικό βίωμα τῆς μοναστικῆς Παράδοσης;

Κατανοήσαμε γιατί ἡ ἑλληνικότητα τοῦ Οἰκου-

μ εν ι - κ ο ὺ Πατριαρχείου εἶναι τό μεγάλο ἐφόδιο τοῦ στήν ἐκπλήρωση τῆς οἰκουμενικῆς ἀποστολῆς του, πού εἶναι οὐσιῶδες γνώρισμά του. Εἶναι ἐνδεικτικό ὅτι, παρόλο πού τήν περίοδο τῆς

Ἐκκλησίας αὐτοκρατορίας οἱ Οἰκουμενικοί Πατριάρχες ἦταν Ἕλληνες (ἐκτός ἀπό τόν Ραφαήλ πού ἦταν Σέρβος), ὅλοι τους κατόρθωσαν νά ἐξισοροπήσουν ἐθνικότητα καί ὑπερεθνικότητα στό πλαίσιο τῆς ρωμαϊκῆς οἰκουμεικότητος. Σύμφωνα μέ τόν Γ. Ἰ. Κονιδάρη, τό Φανάρι ὑπῆρξε ὅλα αὐτά τά δύσκολα χρόνια Ἐκκλησία «ἐθνική καί ὑπερεθνική, ἐξ Ἰσοῦ μήτηρ καί τῶν ἄλλων λαῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου» καί ὄχι μόνο⁹, ἐπειδή στόχος τῆς ἦταν ἡ σφρηλάτηση τοῦ ἐνιαίου Γένους τῶν ὀρθοδόξων.

Φθάσαμε ὅμως σήμερα κάποιοι νά ἐνοχλοῦνται ἀπό τήν οἰκουμεικότητα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Οἱ ἐπιβουλές ἐναντίον του δέν

προέρχονται μόνο από τούς στρατιωτικούς και πολιτικούς παράγοντες τῆς γειτονικῆς χώρας, ἀλλά, δυστυχῶς, καί από ἐθνικές Ἐκκλησίες Ὁρθοδόξων λαῶν, πού ἐποφθαλμιοῦν τήν πρωτοκαθεδρία ἀνάμεσα στά 300 καί πλέον ἑκατομμύρια ὁμοδόξων. Δίνεται προτεραιότητα σέ ποσοτικά μεγέθη, π.χ. ποιά εἶναι ἡ πολυπληθέστερη Ἐκκλησία, καί ὑποτιμοῦνται ἄλλα κριτήρια πού εἶναι σημαντικότερα στήν Ἐκκλησία, ὅπως τά πρεσβεία τιμῆς καί τάξεως. Γνωρίζουμε ὅμως ὅτι τό πρωτεῖο τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινούπολης ἀνάμεσα στούς Ὁρθοδόξους δέν εἶναι πρωτεῖο ἐξουσίας, ἀλλά διακονίας καί προσφορᾶς, κατά τούς λόγους τοῦ Κυρίου πρὸς τούς μαθητές του: «ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καί ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν»¹⁰. Ἄλλωστε πῶς μπορεῖ ἡ «κοινή Μητέρα» Ἐκκλησία τῶν Ὁρθοδόξων χριστιανῶν νά γίνει θυγατέρα ἢ τό κεφάλι πόδι, ὅταν μάλιστα ὁλος ὁ σλαβικός κόσμος ὀφείλει τόν φωτισμό του στό Πατριαρχεῖο Κων/πόλεως¹¹.

Ἡ οἰκουμενική ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πού ζεῖ τήν ἐν Χριστῷ ἐλευθερία, ὑπερβαίνει ἐθνικοφυλετικούς, γλωσσικούς, πολιτιστικούς διαχωρισμούς καί δέν μπορεῖ νά ὑπαχθεῖ σέ κανένα ἐθνικιστικό κρατισμό. Ὅπως σημειώνει ὁ Χρ. Γιανναράς: «Τό Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινούπολης εἶναι ἐξ ὀρισμοῦ ἀσυμβίβαστο μέ κάθε μορφῆς ὑποταγή ἢ ἐξάρτησή του ἀπό ὁποιοδήποτε ἐθνικιστικό κρατισμό, ἑλλαδικό ἢ κεμαλικό. Μπορεῖ νά ὑπάρξει μόνο ἀνασαίνοντας τήν ἄπλα πολυεθνικῆς αὐτοκρατορίας, ἔστω καί ὑπόδουλο». Δέν εἶναι ἄλλωστε τυχαῖο ὅτι οἱ Εὐρωπαῖοι ἐταῖροι μας καί τά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων τῶν Η.Π.Α. ἀπαιτοῦν ἀπό τήν κυβέρνηση τῆς Τουρκίας νά ἀναγνωρίσει τήν οἰκουμενικότητα τοῦ Πατριαρχείου, γιά νά ἔχει τή δυνατότητα νά χειροτονεῖ καί κληρικούς πού δέν θά ἔχουν τήν τουρκική ὑπηκοότητα.

Τέλος, μᾶς σημάδεψαν τά ἀποχαιρετιστήρια λόγια τοῦ Παναγιωτάτου: «Σᾶς ἀγαποῦμε καί σᾶς ἐμπιστευόμαστε». Ἀνεξίτηλη θά μείνει μέσα μας ἡ πατρική προτροπή του νά ἀντιληφθῶμε ἐγκαιρα τήν προσωπική θέση μας μέσα στό θεανθρώ-

πινο σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καί νά συνειδητοποιήσουμε ἐγκαιρα τό ιδιαίτερο τάλαντο καί τόν ρόλο μας μέσα στήν Ἐκκλησία, ὥστε νά ἀνταποκριθῶμε πρόθυμα καί μέ αἴσθημα εὐθύνης στήν κλήση τοῦ Θεοῦ, ἀνάλογα μέ τό χάρισμα πού μᾶς ἔχει δωρήσει ἢ πρόκειται νά μᾶς ἐμπιστευθεῖ ὁ Θεός στό μέλλον.

Σταῦρος Κακοδειπνάκης

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ:

1. «Ἐάν λέγω Πόλι καί δέν λέγω Κωνσταντινούπολι, εἶναι, ὄχι διότι ἡ σημερινή ἐπίσημος ὀνομασία τῆς δέν εἶναι Κωνσταντινούπολις, ἀλλά διότι λέγοντας Πόλι μέ τό Π κεφαλαῖο, ἐκδηλώνω αὐτό πού ὅλοι πιστεύομε, ὅτι ἡ Πόλις πού εἶναι ἡ Καθέδρα, τό Κέντρο τῆς Ὁρθοδοξίας, εἶναι ἡ κατ' ἐξοχήν Πόλις». Ἀπόσπασμα ἀπό τό χαιρετισμό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου στό ἐπίσημο δείπνο πού προσφέρθηκε πρὸς τιμὴν τοῦ στήν Ἱεράπετρα στίς 12 Νοεμβρίου 1992 (βλ. «Φανάρι-Κρήτη», σελ. 98).
2. Βλ. στή διαδικτυακή τοποθεσία: youth.ecupatriarchate.org.
3. Α' Κορ. 11,20.
4. Ρωμ. 12,5.
5. Βλ. Μητροπολίτου Περγάμου Ἰωάννου Ζηζιούλα, «Εὐχαριστία καί Βασιλεία τοῦ Θεοῦ», ΣΥΝΑΞΗ 52 (1994) 95.
6. Ὁ πρῶτος Πατριάρχης μετά τήν ἄλωση τῆς Πόλεως, ὁ Γεννάδιος Σχολάριος, ἀναδείχθηκε ὁ πρῶτος μιλλέτ-μπασί, δηλαδή Γενάρχης, ἡγέτης καί ἀνώτατη ἐκκλησιαστική καί πολιτική ἀρχή τῶν Ρωμαίων (Ροῦμ) τῆς αὐτοκρατορίας.
7. Τό πατριαρχικό σύστημα διοίκησης τῆς ἀδιαίρετης Ἐκκλησίας μέ κέντρα -κατά σειρά ἐκκλησιαστικοπολιτικῆς σημασίας- τίς Ἐκκλησίες Ρώμης, Κων/πόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καί Ἱεροσολύμων, πού καθορίσθηκε ἀπό ἀποφάσεις Οἰκουμενικῶν Συνόδων (Α', Β', Δ' καί Πενθέκτης).
8. Β' Κορ. 12, 9-10.
9. Τά ὅρια τῆς ἐθναρχικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἔφταναν ἀπό τήν Κρήτη ὡς τή Βαλτική καί ἀπό τήν Ἀδριατική καί τό Ἴόνιο ὡς τόν Πόντο καί τή Γεωργία. Ἀπό τόν 16ο αἰ., μέ τήν επέκταση τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους στήν Ἀνατολή, ἡ δικαιοδοσία του ἐπεκτάθηκε μέχρι τή Συρία καί τήν Αἴγυπτο καί τά Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καί Ἱεροσολύμων, ὅπως καί οἱ Ἀρχιεπισκοπές Κύπρου καί Σινᾶ, τάχθηκαν ὑπό τήν Ἐκκλησία τῆς Κων/πόλεως. Ὅμως ἡ πνευματική δικαιοδοσία τοῦ Φαναρίου ἐκτεινόταν καί στούς ὀρθόδοξους πού βρισκόταν ἐξω ἀπό τά ὅρια τῆς αὐτοκρατορίας, σέ ρωμαιοκαθολικές χώρες (ὅπως Ἑλβετία, Παπικό Κράτος, Πολωνία, Αὐστρία, Οὐγγαρία), στήν ὁμόδοξη Ρωσία καί στίς παραδουνάβιες ἡγεμονίες.
10. Λουκ. 22, 26.
11. Ὁ φωτισμός τῶν Ρώσων ἔγινε ἀπό τήν Ἐκκλησία τῆς Κων/πόλεως τό 988 καί ἕως τό 1589 ἡ Ρωσία ἦταν Μητρόπολη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Σύμφωνα μέ τόν καθηγητή τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας κ. Βλ. Φειδᾶ, ἡ Μητέρα Ἐκκλησία ἐνίσχυε συνεχῶς καί ποικιλότροπα τή Ρωσική Ἐκκλησία καί μετά τήν ἀνακήρυξη τῆς σέ Πατριαρχεῖο ἀπό τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Ἱερεμία Β' τόν Τρανό, ὅπως στά προβλήματα πού ἀντιμετώπισε ἀπό τίς δυτικές προπαγάνδες, τίς ἐσωτερικές διενέξεις κ.λπ.